

عوامل مؤثر در بهبود گزینش دانشجویان کشاورزی

یوسف حجازی^۱

چکیده

ارتباط ویژگی‌های رشته تحصیلی با خصوصیات فردی، شخصیتی و اجتماعی دانشجویان که خود موجبات موفقیت تحصیلی آنها را فراهم می‌سازد، مسئله انتخاب رشته تحصیلی دانشجویان را جدی می‌نماید. هدف این تحقیق بررسی رابطه موفقیت تحصیلی با چهار متغیر رفتار ورودی شناختی، ویژگی‌های شخصیتی، تبار اجتماعی و علاقه به منظور تعیین شاخص‌های گزینش دانشجویان کشاورزی می‌باشد که با روش پیمایشی صورت گرفته است. جمعیت مورد مطالعه را ۶۵۵ نفر از دانشجویان ورودی سالهای ۶۸ تا ۷۸ دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران تشکیل می‌دهد.

نتایج تحقیق نشان می‌دهد که از بین سازه‌های مربوط به تبار اجتماعی نقش تحصیلات پدر در موفقیت تحصیلی دانشجویان کشاورزی بیش از سایر عوامل است. ضمن آنکه منشاء روستائی داشتن و شغل کشاورزی برای پدران در موفقیت تحصیلی تأثیر نداشته است. ویژگی‌های شخصیتی بر اساس تست پنج عاملی NEO-FFI در موفقیت تحصیلی دانشجویان کشاورزی موثر نبوده است. همچنین علاقه و انگیزه پیشرفت که نقش آن در موفقیت تحصیلی همواره تأکید شده است در این تحقیق، به دلیل عدم علاقه دانشجویان به رشته کشاورزی موثر شناخته نشد. در بین مواد آزمون ورودی دانشگاه، به عنوان رفتار ورودی شناختی زبان، عربی، شیمی، و زمین‌شناسی اهمیت بیشتری داشته است و بالاخره از بین ترکیب متغیرهای رفتار ورودی شناختی، تبار اجتماعی، ویژگی‌های شخصیتی و علاقه، نقش رفتار ورودی شناختی در موفقیت تحصیلی دانشجویان کشاورزی بیشتر بوده است.

واژه‌های کلیدی: تبار اجتماعی، رفتار ورودی شناختی، ویژگی‌های شخصیتی، موفقیت تحصیلی، علاقه

مقدمه

تربیت نیروی انسانی در سطوح عالی که بتواند پاسخگوی نیازمندیهای اقتصادی، اجتماعی، سیاسی جامعه باشد یکی از وظایف دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی به شمار می‌آید. بر همین اساس ورود به آموزش عالی و شیوه بهره‌مند شدن از این نوع آموزش‌ها برای کشورهای مختلف جهان با توجه به بالا بودن هزینه آن به عنوان یک پدیده مهم مطرح است. از طرف دیگر طی چند دهه اخیر در همه ممالک جهان تقاضای آموزش عالی رو به فزونی رفته و شمار فارغ‌التحصیلان مدارس متوسطه که به دانشگاه‌ها گرایش داشته‌اند به میزان تعجب‌آوری چندین برابر گنجایش ظرفیتهای پذیرش دانشگاهی بوده است. تلاقی این دو پدیده ضرورت انتخاب دانشجو از میان داوطلبان ورود به آموزش عالی را مطرح می‌نماید.

در ارتباط با انتخاب دانشجو برای مؤسسات آموزش عالی دو نظریه متفاوت وجود دارد نظریه دسترسی آزاد و نظریه دسترسی محدود به آموزش عالی (آقازاده ۱۳۷۷). ولی آنچه که در این دو دیدگاه تاکید گردیده این است که به دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی این امکان داده شده است که از بین داوطلبان متعدد بهترین آنان را انتخاب کنند. به عبارت دیگر گرچه طرفداران این دو نظریه در روش گزینش دانشجو اختلاف نظر دارند لیکن در هدف یکسان عمل می‌کنند.

نکته قابل توجه دیگر اینکه پیشرفت روز افزون و توسعه دامنه علم به ویژه در دنیای کنونی که آهنگ دگرگونی علمی را به انفجار علم بدل کرده، باعث تنوع رشته‌های مختلف علمی گردیده است. این امر با توجه به ارتباط ماهیت و ویژگی‌های رشته تحصیلی با خصوصیات فردی، شخصیتی و اجتماعی فراگیران که خود موجبات موفقیت تحصیلی را فراهم می‌آورد مسئله انتخاب را جدی‌تر می‌نماید. (Dlamini 1995; Arrington & Cheek, 1990; Wild & Skipper 1991) لذا در انتخاب دانشجو توجه به عمق اندیشه و بینش علمی آنها، شناخت استعدادها و بالقوه مورد نیاز آموزش عالی، توجه به جنبه‌های عاطفی و شخصیتی افراد حتی سنجش تواناییهای روان - حرکتی و نهایتاً مهندسی عوامل انسانی به ویژه در رشته‌های

کاربردی از جمله کشاورزی را می‌طلبد.

دلیل دیگری که اهمیت انتخاب و گزینش دانشجو را برای برنامه‌ریزان آموزش عالی کشاورزی تحت تأثیر قرار می‌دهد. فرصتهای کم شغلی، ویژگی‌های خاص آموزش کشاورزی و عدم شناخت و آگاهی از ظرفیت و قابلیت کشاورزی در کشورمان ایران است که باعث گردیده دانشجویان با تواناییها و انگیزه‌های بالاتر، کمتر به رشته کشاورزی توجه نمایند (حجازی، ۱۳۶۸). وجود معضلاتی از این دست موجب گردیده تا اولاً قادر به اجرای تجربه جهانی در پذیرش دانشجویان کشاورزی نباشیم. ثانیاً با اعمال کنکور به شیوه کنونی، به طور یکسان برای تمامی رشته‌ها در پذیرش دانشجو مبادرت ورزیم. موارد فوق زمانی در قالب یک مسئله مهم نمایان می‌شود که به دلیل نحوه پذیرش دانشجو در نظام آموزش عالی ایران بسیاری از افراد به طور تصادفی در رشته تحصیلی پذیرفته می‌شوند. عواملی چون سهمیه بندی، نحوه انتخاب رشته، نوع آزمون و نحوه ارزیابی از آموخته‌های حیطه شناختی دست به دست هم داده ظرفیتهای موجود دانشگاه‌ها از افرادی پر می‌شود که از نظر سطح دانش و توانایی همگن و متناسب نیستند.

بر این اساس و با در نظر گرفتن تقاضای اجتماعی ورود به آموزش عالی کشاورزی و نیاز اقتصادی کشور به این نوع آموزشها، بررسی ضوابط و عوامل به منظور تدوین نظام گزینش دانشجویان کشاورزی در ایران موضوع این مطالعه قرار گرفت. جهت تحقق هدف فوق کوشش به عمل آمده است تا پاسخ سوالات زیر روشن شود.

- ۱- دانشجویان کشاورزی از چه رفتار ورودی شناختی باید برخوردار باشند؟
- ۲- چه ویژگی‌های شخصیتی برای جذب دانشجویان کشاورزی اهمیت بیشتری دارد؟
- ۳- آیا تحصیلات والدین، منشاء روستائی داشتن و یا شغل کشاورزی پدران می‌تواند عاملی برای انتخاب بهتر دانشجویان کشاورزی باشد؟
- ۴- آیا اولویت و تعداد دفعات انتخاب رشته کشاورزی توانسته است دانشجویان با علاقه بیشتری را به رشته کشاورزی جذب نماید؟

به موفقیت، ترس از شکست و علاقه شخصی. مورد سوم ترکیبی از دو نوع انگیزه دیگر برای یادگیری به منظور دستیابی به سطح بالاتری از درک و فهم مطالب است. نوکسل و چیک (Noxel & Cheek, 1988) و آرینگتون و چیک (Arrington & Cheek, 1990) رابطه بین علاقمندی به رشته کشاورزی و موفقیت تحصیلی را مورد تاکید قرار داده‌اند. پست (Post, 1990) در تحقیق خود در کشور پرو باین نتیجه رسید که علائق تحصیلی و شغلی و دلایل جهت تبیین علائق افراد با توجه به طبقه اجتماعی، جنسیت، قومیت و اقامت در شهر و روستا متفاوت است. کینگ و کاترلید (King & Kotrlid, 1995) معتقدند ورود دانشجویان علاقمند به دانشگاه و برخورداری آنان از برنامه‌های منطقی و امکانات انسانی و فیزیکی مثل استاد، کتابخانه و آزمایشگاه عواملی هستند که کیفیت هر موسسه آموزشی را تبیین می‌نماید. از بین عوامل فوق وجود دانشجوی علاقمند از همه موثرتر است. به نحوی که در صورت وجود گرایش و علاقه به یادگیری، وی سایر عوامل را تحمل و اصلاح می‌کند و به خوبی در خدمت یادگیری قرار می‌گیرد.

۲- نقش تبار اجتماعی در موفقیت تحصیلی

منظور از تبار اجتماعی در این تحقیق موقعیت اجتماعی، وضعیت اقتصادی، میزان تحصیلات والدین، شغل والدین، خاستگاه سکونتی (منشاء روستائی داشتن) است. اثرات این متغیرها طی چند دهه گذشته به تفصیل مورد مطالعه روانشناسان و متخصصین علوم اجتماعی قرار گرفته است. داین (Duyne, 1988) در پژوهش خود درباره موفقیت تحصیلی و طبقات اجتماعی به این نتیجه رسید که هر اندازه طبقه اجتماعی والدین بالاتر باشد فرزندان آنها کمتر در کلاسها مردود می‌شوند. داگلاس (Duglass, 1984) در تحقیق خود باین نتیجه رسیده است که بین دانش‌آموزان دارای توانائی و هوش یکسان ولی متعلق به طبقات اجتماعی - اقتصادی مختلف تفاوت‌های معنی‌داری از حیث موفقیت تحصیلی یافت می‌شود. هادالامپوس، (۱۳۶۹) و فوله (Fuller, 1982) مدارکی ارائه داده‌اند که محیط آموزش و عوامل مربوط به آن مستقل از زمینه خانوادگی در موفقیت تحصیلی یادگیرندگان کشورهای جهان سوم

۵- کدامیک از عوامل شامل تیپ شخصیتی، تبار اجتماعی، رفتار ورودی شناختی و علاقه در انتخاب دانشجویان کشاورزی از اهمیت بیشتری برخوردار است؟

پیشینه تحقیق

دانشمندان تحقیقات زیادی در رابطه با نقش عوامل فردی، محیطی، آموزشی، اجتماعی و خانوادگی در موفقیت تحصیلی انجام داده‌اند. از جمله این تحقیقات می‌توان به تحقیقات دلامینی (Dlamini, 1995) اشاره کرد. وی با بررسی بیش از ۱۵ مورد مطالعات انجام شده در رابطه با عوامل مؤثر در موفقیت تحصیلی، این عوامل را به سه دسته زیر تقسیم نموده است:

۱- عوامل تحصیلی: زمان مطالعه، استفاده از آزمایشگاه، سهم استفاده از اطاق، فاصله منزل تا دانشگاه، مدت زمان ملاقات خانواده در هر ماه

۲- زمینه‌های خانوادگی: تحصیلات پدر و مادر، درآمد خانواده

۳- عوامل شخصی: سن، تجربه، سالهای زندگی با خانواده از بین عوامل فوق برخی از آنها از جمله سوابق تحصیلی، عوامل اجتماعی، خانوادگی و یا حتی عوامل فردی نظیر علاقه و ویژگیهای شخصیتی، قبل از ورود به دوره جدیدی از آموزش مورد توجه قرار می‌گیرد تا شرایط و میزان آمادگی فرد برای تحصیل در آن دوره یا برنامه آموزش مشخص شود. در تحقیق حاضر این عوامل که در گزینش دانشجویان می‌تواند تاثیر داشته باشد تحت چهار دسته عوامل کلی شامل تیپ شخصیتی، تبار اجتماعی، علاقه و رفتار ورودی شناختی مورد مطالعه قرار گرفته است. در زیر بحث مختصری در رابطه با نقش هر یک از این عوامل در موفقیت تحصیلی بعمل خواهد آمد.

۱- نقش علاقه در موفقیت تحصیلی

عامل مؤثر بر موفقیت تحصیلی علاقه یادگیرنده است. دانشمندان بر این عقیده‌اند که انگیزش نیروی محرکه علاقه است. انتویستل (Entwistle, 1988) به سه نوع انگیزه در انجام یک تکلیف درسی اشاره نموده است. میل

کمتر است. این پژوهش نشان داد که وضعیت اقتصادی و تحصیلات والدین در موفقیت تحصیلی تاثیرگذار است (کیامنش و نوری، ۱۳۷۶).

۳- نقش رفتار ورودی شناختی در موفقیت تحصیلی

آموزش و یادگیری بر پایه یادگیری‌های پیشین که عمدتاً ماهیت شناختی دارند استوارند. این یادگیری‌های پیش نیاز را رفتار ورودی شناختی گویند. کرلینگر (Kerlinger, 1964) همبستگی بین معدل دیپلم و نمرات سال اول دانشگاه را ۰/۶۷ گزارش می‌دهد. دلامینی (Dlamini, 1995) اظهار می‌دارد که برای ورود به رشته کشاورزی در سطوح بالاتر تحصیلات باید نمرات درس علوم و ریاضی و معدل کل مد نظر قرار گیرد. خدایاری (۱۳۷۹) به نقل از کسل و لین (Kessel & Linn) توضیح می‌دهد که معدل و نمرات آزمون ورودی هر کدام موفقیت در رشته‌های ریاضی کالج را پیش بینی می‌کنند. اما این پیش بینی برای زنان در مقایسه با مردان متفاوت است و نمرات زنان در ریاضی را با دقت کمتری پیش بینی می‌نماید. درنان و همکاران (Doran, et. al., 1991) به منظور مشخص کردن مقیاس روشنی برای پذیرش دانشجوی در رشته حسابداری نشان دادند که از بین متغیرهای مختلف از جمله استعداد، ساعتهای مطالعه و نمرات امتحانات قبلی بهترین متغیر پیش بینی کننده نمرات امتحانات قبلی است. پورکازمی (۱۳۷۲) به تاثیر آموزش ریاضی در قبولی آزمون سراسری دانشگاه‌ها پرداخته و نتیجه‌گیری می‌نماید که دیپلمه‌های ریاضی از هر لحاظ نسبت به سایر دیپلمه‌ها برای ورود به دانشگاه موفق‌ترند. این موفقیت در گروه‌های آزمایشی علوم تجربی، علوم انسانی و هنر کاملاً مشخص و روشن است.

۴- نقش ویژگی‌های شخصیتی در موفقیت تحصیلی

شخصیت هر فرد همان الگوی کلی یا همسازی ساختمان بدنی، رفتار، علائق، استعدادها، تواناییها و گرایش و صفات دیگر است. کریمی (۱۳۷۴) انطباق محیط و الگوهای محیطی با ویژگی‌های شخصیتی موجب خرسندی و ارضاء نیاز درونی فرد می‌شود. علاوه بر آن زمینه‌های موفقیت در امور تحصیلی و اجتماعی فرد را نیز فراهم می‌نماید. در مورد انتخاب رشته تحصیلی چنین تصور می‌شود که فردی

تاثیر زیادی دارد. در حالی که عوامل مربوط به خانواده و وضعیت اقتصادی و اجتماعی آن بیشتر از محیط آموزش در موفقیت تحصیلی یادگیرندگان کشورهای توسعه یافته صنعتی موثر است. سجادیه و علیزاده (۱۳۷۱) به نقل از لاگهید و ورسپور (Luchid & Verspoor) چنین بیان می‌نمایند که از اوایل قرن بیستم در کشور فیلیپین سطح تحصیلات و حرفه والدین به نسبت زیادی بر میزان موفقیت تحصیلی فرزندان اثر گذارده است. اثرات مشابه در کشورهای اندونزی، نپال و برزیل گزارش شده است. وحیدی و بهرامی (۱۳۷۰) به نقل از ساخاروپولوس و وودهال نشان داده‌اند که میزان تحصیلات والدین می‌تواند عامل مهم و تعیین کننده در گرایش تحصیلی فرزندان باشد. خیر (۱۳۷۶)، پهلویان و همکاران (۱۳۷۹) ارتباط بین تحصیلات والدین و شغل والدین را با موفقیت تحصیلی فرزندان نشان داده‌اند. انکلبرگر (Dunkelberger, 1982) نشان داده است که حدود ۶۳ درصد دانشجویانی که منشاء روستایی داشته و یا در شهرهای کوچک زندگی کرده‌اند به تحصیل در رشته کشاورزی پرداخته‌اند. بایلر (Byler, 1987) نفوذ والدین را در انتخاب رشته تحصیلی فرزندان موثر دانسته‌اند. رود (Rood, 2004) در مطالعه‌ای تحت عنوان موفقیت تحصیلی که روی ۲۷۰۰ دانش آموز انجام داده است نتیجه‌گیری می‌نماید که موفقیت تحصیلی با طبقه اجتماعی - اقتصادی فرد ارتباط دارد. مطالعه‌ای که توسط انجمن بین‌المللی ارزشیابی پیشرفت تحصیلی IEA (International Association for the Evaluation of Educational Advancement) در فاصله سالهای ۱۹۹۲ و ۱۹۹۷ انجام گرفته مدارکی ارائه می‌دهد که دانش آموزان ایران در بین ۲۹ کشور رتبه ۲۴ به دست آورده است. این گزارش نشان می‌دهد که بین دانش‌آموزان ایران و دانش‌آموزان سایر کشورهای صنعتی و یا توسعه یافته شرکت کننده در این مطالعه از ابعاد مختلف فرهنگی و اجتماعی با ابعادی که با عملکرد تحصیلی رابطه مثبت دارند تفاوت چشمگیر وجود دارد. مثلاً اولیاء دانش آموزان ایران در مجموع از سطح تحصیلات کمتر و میزان دسترسی دانش آموزان به امکانات آموزشی و تحصیلی

پرسشنامه تشکیل داد. پرسشنامه شماره ۱ مربوط به ویژگی‌های شخصیتی و تبار اجتماعی که توسط آزمودنیها تکمیل گردید. پرسشنامه شماره ۲ شامل دو قسمت بود. قسمت اول اطلاعات مربوط به موفقیت تحصیلی که از پرونده‌های دانشجویان استخراج گردید. قسمت دوم مربوط به آزمون ورودی دانشگاه و اولویت انتخاب رشته کشاورزی به عنوان شاخص علاقمندی و رفتار ورودی شناختی که اطلاعات آن از لیست‌های کامپیوتری سازمان سنجش آموزش کشور جمع‌آوری گردید.

به منظور بررسی ویژگی‌های شخصیتی از تست ۵ عاملی NEO-FFI (NEO-Five Factor Inventory) شامل انعطاف‌پذیری، روان رنجوری، برون‌گرایی، دلبپذیر بودن و با وجدان بودن که در سال ۱۹۹۲ توسط کوستا و مک‌گری ساخته شده است استفاده به عمل آمد. پایایی تست شخصیتی بر روی ۴۰ دانشجو خارج از نمونه تحقیق مورد بررسی قرار گرفت الفای محاسبه شده برای روان رنجوری $N=0/86$ ، برون‌گرایی $E=0/70$ ، انعطاف‌پذیری $O=0/69$ ، دلبپذیر بودن $A=0/54$ و با وجدان بودن $C=0/82$ بدست آمد. سازه‌های تبار اجتماعی را خاستگاه سکونتی (منشاء روستائی داشتن) تحصیلات پدر، تحصیلات مادر، شغل پدر، شغل مادر و شغل کشاورزی برای پدران تشکیل داد. شاخص موفقیت تحصیلی در این تحقیق میانگین نمرات دوره کارشناسی (معدل لیسانس) بوده است. ضمناً به منظور کنترل متغیر موفقیت تحصیلی علاوه بر معدل لیسانس از شاخص قبولی در کارشناسی ارشد و دکتری استفاده به عمل آمده است. نشانگر رفتار ورودی شناختی مواد آزمون سراسری دانشگاه و نشانگر علاقه به رشته کشاورزی، اولویت انتخاب و تعداد دفعات انتخاب رشته کشاورزی تعیین گردیده است. جهت سنجش تأثیر متغیر وابسته به هر یک از متغیرهای مستقل و رگرسیون چند متغیر به کار گرفته شد. ابتدا از روش Enter بهره‌گیری بعمل آمد. در صورت معنی دار شدن میزان تأثیر متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته با روش گام به گام ورود متغیرها در معادله رگرسیون مشخص گردید.

با توجه به اطلاعات جمع‌آوری شده در ارتباط با رشته تحصیلی و انطباق ویژگی‌های آن با ویژگی‌های خود به تصمیم‌گیری همت می‌گمارد. وایلد و اسکیر (Wild & Skipper, 1991) در تحقیق خود بر اساس تئوری تیپهای شخصیتی یانگ (Jung) نتیجه‌گیری می‌نمایند که دانشجویانی که جزو زوج NT هستند معمولاً در آزمون تحصیلی موفقند. در حالیکه گروه NF اغلب در آزمون‌ها موفق نیستند. در این مطالعه دانشجویان SF, SJ نتایج بالاتر از میانگین کسب کرده‌اند. این مطالعه براساس تیپ شناسی یانگ که یک فرد از میان چهار بعد درونگرایی - برون‌گرایی، احساس - ادراک، فکر کردن - حس کردن، قضاوت - دریافت قرار می‌گیرد انجام گرفته است. (Green, et. al., 1991) جنبه‌های شخصیتی دانشجویان را با موفقیت تحصیلی آنان به وسیله فاکتورهای شخصیتی کتل (Cattel) مورد بررسی قرار داده‌اند. بر اساس نتایج این تحقیق موفقیت تحصیلی با هیچ کدام از فاکتورهای شخصیتی کتل همبستگی نداشته است. بنی طاهری (۱۳۷۸) با استفاده از آزمون شخصیتی NEO و سیل سپور (۱۳۷۹) بر اساس تیپهای شخصیتی هالند (Holland) رابطه بین تیپ شخصیتی و موفقیت تحصیلی را نشان داده‌اند. متین (۱۳۷۵) بر اساس پرسشنامه شخصیتی برن رویتر (Burnrefter) هیچ‌گونه ارتباط معنی‌داری بین موفقیت تحصیلی و جنبه‌های شخصیتی دانشجویان نشان نمی‌دهد.

روش تحقیق

جمعیت مورد مطالعه را ۲۰۶۸ نفر از دانشجویان که در سالهای ۶۸ تا ۷۸ وارد دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران شده‌اند تشکیل می‌دهد. با توجه به اینکه دسترسی به این جامعه غیر ممکن و یا حداقل امر پژوهش را بسیار مشکل، وقت گیر و هزینه بر می‌نمود از طریق پست برای کلیه جامعه آماری پرسشنامه تست شخصیتی و تبار اجتماعی ارسال گردید. بدین ترتیب تعداد ۶۸۹ پرسشنامه دریافت گردید که پس از حذف پرسشنامه‌های ناقص ۶۵۵ پرسشنامه مورد بررسی قرار گرفت. نوع تحقیق توصیفی - همبستگی معطوف به گذشته می‌باشد. و ابزار تحقیق را دو

یافته‌ها و بحث

بر اساس آمار بدست آمده ۲۷/۵ درصد دانشجویان در تهران و کرج و بقیه در سایر استانهای کشور اقامت داشته‌اند. به استثنای تهران، بیشترین فراوانی دانشجویان مورد مطالعه مربوط به استانهای خراسان ۷/۶ درصد، مازندران ۶/۶ درصد، اصفهان ۶/۳ درصد سپس استان گلستان، مرکزی، خوزستان، کرمانشاه و پس از آن استانهای نظیر همدان، قزوین، گیلان، آذربایجان غربی بوده است. خاستگاه سکونتی دانشجویان مورد مطالعه قرار گرفت. حدود ۲۴/۶ درصد دانشجویان متولد روستا، ۳۱/۶ درصد شهر، ۱۲/۸ درصد مرکز استان و ۲۲ درصد متولد تهران بوده‌اند.

از حدود ۲۴/۶ درصد دانشجویانی که منشأ روستائی دارند ۱۸/۵ درصد ورودی سالهای ۶۵ تا ۶۹ و بقیه مربوط به دانشجویان ورودی سالهای ۷۰ تا ۷۴ بوده‌اند. از حدود ۳۵/۵۷ درصد نمونه مورد مطالعه که مربوط به دانشجویان ورودی ۷۰ تا ۷۴ بوده ۱۰/۲۲ درصد ساکن تهران بوده‌اند. ولی در مورد دانشجویان ورودی ۶۵ تا ۶۹ که حدود ۶۴/۵ درصد نمونه مورد مطالعه را تشکیل می‌دهد ۱۱/۵ درصد ساکن تهران بوده‌اند. بدین ترتیب دانشجویان ساکن تهران تقریباً افزایش چشمگیری داشته است. دانشجویان ورودی ۶۵ تا ۶۹ که منشأ روستائی داشته‌اند ۱۸/۴۷ درصد نمونه مطالعه را تشکیل می‌دهند که در مورد دانشجویان ورودی ۷۰ تا ۷۴ به ۶/۱ درصد تقلیل یافته است.

تحصیلات والدین یکی از شاخصهای تبار اجتماعی در این پژوهش در نظر گرفته شده است. یافته‌های تحقیق نشان داد که بیش از ۴۰ درصد پدران و ۵۰ درصد مادران دانشجویان مورد مطالعه بی‌سوادند و یا در حد خواندن و نوشتن سواد دارند. پدران حدود ۲۵ درصد و مادران حدود ۲۰ درصد دانشجویان مورد مطالعه دارای سطح تحصیلات دیپلم و بالاترند. دانشجویان ورودی ۷۰ تا ۷۴ که پدران آنها فاقد سواد و یا سواد بی‌سواد در حد خواندن و نوشتن بوده‌اند خیلی کم و تا حدود $\frac{1}{3}$ تقلیل یافته است. در رابطه با مادران دانشجویان ورودی ۶۵ تا ۶۹ حدود ۴۰ درصد

بی‌سواد بوده و یا در حد خواندن و نوشتن سواد داشته‌اند که در مقایسه با دانشجویان ورودی ۷۰ تا ۷۴ با رقم حدود ۱۵ درصد تفاوت فاحشی را نشان می‌دهد. نتایج این بررسی نشان می‌دهد که ۲۴/۲۶ درصد از پدران دانشجویان مورد مطالعه دارای شغل آزادند. از این تعداد ۱۴/۱۹ درصد مربوط به دانشجویان ورودی ۶۵ تا ۶۹ و ۱۰/۰۷ درصد مربوط به دانشجویان ورودی ۶۵ تا ۶۹ و ۱۰/۰۷ درصد مربوط به دانشجویان ورودی ۷۰ تا ۷۴ بوده است.

نتایج نشان می‌دهد که از ۶/۸۶ درصد پدر دانشجویان که دارای شغل کشاورزی هستند ۴/۱۲ درصد آنها مربوط به دانشجویان ورودی ۶۵ تا ۶۹ و ۲/۷۴ درصد مربوط به دانشجویان ورودی سال ۶۵ تا ۶۹ بوده است.

به منظور بررسی ویژگیهای شخصیتی دانشجویان رشته کشاورزی از پرسشنامه NEO استفاده شد. داده‌ها نشان می‌دهد که صفاتی نظیر درون رنجوری ۱۵/۴۱ درصد، برون گرایی ۰/۱۵ و دلپذیر بودن ۰/۱۵ درصد با وجدان بودن ۰/۱۵ و انعطاف پذیری ۰/۶۰ درصد از نمونه مورد مطالعه در سطح بسیار کم قرار گرفته‌اند. حدود ۶/۷۱ درصد نمونه مورد مطالعه از نظر روان رنجوری، ۴۲/۱۲ درصد از نظر برون گرایی ۲۰/۹۱ درصد از نظر انعطاف پذیری ۶/۱۳ درصد از نظر دلپذیر بودن و سرانجام ۵۶/۹۳ درصد از نظر با وجدان بودن در حد زیادی قرار دارند.

نمرات آزمون ورودی دانشگاه، یکی دیگر از عوامل مورد بررسی در این پژوهش بوده است. یافته‌ها نشان می‌دهد که ۲۳ درصد دانشجویان در درس فیزیک ۳۰ درصد در درس ریاضی و ۲۳/۵ درصد در درس شیمی نمرات بین ۳۳-۴۸ را کسب نموده‌اند. در مورد دروس معارف و فارسی به ترتیب ۳۶ درصد و ۳۴ درصد دانشجویان بهترین نمرات یعنی ۶۵ درصد به بالا را کسب نموده‌اند.

بر اساس نتایج بدست آمده ۵/۶۹ درصد از دانشجویان مورد مطالعه ورودی ۷۴-۷۰ در اولویت ۶۰ تا ۷۰ رشته کشاورزی را انتخاب نموده‌اند و ۲/۲۹ درصد انتخاب رشته کشاورزی آنها کمتر از ۱۰ بوده است.

موفقیت تحصیلی دانشجویان کشاورزی به عنوان یکی از متغیرهای اصلی مورد بررسی قرار گرفت. معدل دیپلم

تحصیلات مادر در رابطه با معدل دیپلم و تحصیلات پدر در رابطه با معدل لیسانس به عنوان شاخصهای موفقیت تحصیلی بوده است. توضیح احتمالی که می‌توان برای تحصیلات مادر به عنوان یکی از سازه‌های تبار اجتماعی در موفقیت تحصیلی در دوره دبیرستان داشت این است که وظیفه کمک به انجام تکالیف درسی در سطوح قبل از دانشگاه ممکن است به عهده مادران باشد و مادران تحصیل کرده تا این سطح بیشتر می‌توانند به فرزندان خود کمک نمایند. در حالی که در سطوح بالاتر تحصیلی یعنی در دانشگاه احتمالاً پدران تحصیلکرده بیشتر می‌توانند پاسخگوی مشکلات درسی فرزندان خود باشند.

۳- نقش رفتار ورودی شناختی در موفقیت تحصیلی

نتایج بدست آمده در جدول شماره (۳) نشان می‌دهد که رفتار ورودی شناختی ۲۷/۵ درصد از معدل لیسانس را تبیین می‌نماید. متغیرهایی که توان ورود به معادله رگرسیون را داشته‌اند شیمی، عربی، زمین‌شناسی و زبان بوده است. در آزمون سراسری برای هر یک از مواد امتحانی ضرایبی در نظر گرفته می‌شود. به عنوان مثال شیمی برای برخی رشته‌های کشاورزی ضریب ۲ و برای برخی دیگر مثل خاکشناسی، باغبانی، علوم دامی، گیاهپزشکی ضریب ۳ است. زمین‌شناسی ضریب یک، زبان ضریب ۲ و عربی ضریب ۳ در نظر گرفته می‌شود. دروسی مثل فیزیک برای تمامی رشته‌ها ضریب ۲ و ریاضی برای رشته‌های اقتصادی کشاورزی، ترویج کشاورزی و صنایع غذایی و زراعت و اصلاح نباتات ضریب ۳ برای بقیه رشته‌های ضریب ۲ می‌باشد. برای رشته‌های آبیاری و ماشین‌های کشاورزی درس ریاضی و فیزیک ضریب ۳ و شیمی ضریب ۱ می‌باشد. بنابراین بر اساس یافته‌های این تحقیق نتیجه‌گیری می‌شود که در مورد آزمون ورودی دانشجویان کشاورزی برای دروسی مثل عربی، شیمی، زمین‌شناسی و زبان سهم بیشتری اختصاص داده شود. هر چند تصمیم‌گیری در این رابطه نیاز به شاخصهای دقیق‌تری دارد و تحقیقات بیشتری را طلب می‌نماید. البته در تعیین این ضرایب آن طور که بررسی گردیده است هیچگونه دلیل و منطق علمی وجود ندارد.

یکی از شاخصها در این رابطه انتخاب شد. نتایج بدست آمده نشان می‌دهد که معدل ۳۶/۶ درصد دانشجویان مورد مطالعه بین ۱۰-۱۲ و فقط ۱۹/۵ درصد دانشجویان دارای معدل دیپلم ۱۸-۱۶ بوده‌اند. حدود ۴۴/۱ درصد دانشجویان یعنی بیشترین فراوانی مربوط به دانشجویان دارای معدل ۱۶-۱۴ بوده است. جهت دستیابی به نتایج دقیق‌تر معدل دیپلم کلیه دانشجویان کشاورزی دانشگاه تهران از ۷۱ تا ۷۸ مورد مطالعه قرار گرفت. نتایج نشان داد که در سالهای ۷۱ و ۷۴ بیشترین فراوانی مربوط به دانشجویان دارای معدل دیپلم ۱۱-۱۰ بوده است. به تدریج وضعیت معدل دیپلم داوطلبان رشته کشاورزی بهبود یافته بطوری که در سالهای ۷۷ و ۷۸ بیشترین فراوانی مربوط به معدلهای ۱۶ تا ۱۸ است. معدل لیسانس از شاخص‌های دیگر موفقیت تحصیلی در این تحقیق بوده است. نتایج نشان داد که ۴۴/۱ درصد یعنی بیشترین فراوانی مربوط به معدل بین ۱۶-۱۴، ۱۴ درصد بین ۱۸-۱۶، ۲۸/۶ درصد بین ۱۴-۱۲ و ۳/۸ درصد بین ۱۲-۱۰ بوده است.

۱- نقش ویژگی‌های شخصیتی در تبیین موفقیت تحصیلی

نتایج حاصل از رگرسیون در جدول شماره (۱) نشان می‌دهد که ویژگی‌های شخصیتی تنها ۲/۴ درصد از موفقیت تحصیلی (قبولی در کارشناسی ارشد) را تبیین می‌نماید و در رابطه با سایر شاخصهای موفقیت تحصیلی همبستگی معنی‌دار نشان داده نشده است. از پنج متغیر مستقل مربوط به ویژگی‌های شخصیتی تنها روان رنجوری و دلدیز بودن در رابطه با قبولی در کارشناسی ارشد و دکتری توان ورود به معادله رگرسیون را داشته‌اند. با توجه به نتایج به دست آمده چنین استنباط می‌گردد که احتمال موفقیت تحصیلی در همه دانشجویان مورد پژوهش که دارای ویژگی‌های شخصیتی متفاوت از نظر تیپ شخصیتی NEO می‌باشند مشابه است.

۲- نقش تبار اجتماعی در تبیین موفقیت تحصیلی

با توجه به جدول شماره (۲) تبار اجتماعی ۷/۵ درصد از موفقیت تحصیلی (معدل دیپلم) و ۲/۳ درصد لیسانس دانشجویان کشاورزی را تبیین می‌نماید. تنها متغیری که توان ورود به معادله رگرسیون را داشته است

جدول (۱) رابطه ویژگی‌های شخصیتی (انعطاف پذیری، دلپذیر بودن، روان رنجوری، برون گرایی، با وجدان بودن) با موفقیت تحصیلی

نتایج	R	R ²	F.SigF.	متغیرهای معنی‌دار شده	سطح معنی‌دار	ضریب ورود در معادله β	t محاسبه شده	موفقیت تحصیلی
معدل دوره لیسانس	۰/۱۰۲	۰/۰۱۰	۱/۲۸۳ ۰/۲۷	--	--	--	--	
قبولی در کارشناسی ارشد و دکتری	۰/۱۵۴	۰/۰۲۴	۳/۱۴۸**	روان رنجوری	۰/۰۴۵	۰/۰۹۵	۲/۰۰۸*	
معدل کتبی دیپلم	۰/۱۰۱	۰/۰۱۰	۱/۷۷ ۰/۳۱۹	دلپذیر بودن	۰/۰۲۲	۰/۰۹۸	۲/۳*	

جدول (۲) رابطه تبار اجتماعی (تحصیلات والدین، شغل والدین، کشاورزی شغل پدر بودن، منشاء شهری و روستایی داشتن) با موفقیت تحصیلی

نتایج	R	R ²	F.SigF.	متغیرهای معنی‌دار شده	سطح معنی‌داری	ضریب ورود در معادله β	t محاسبه شده	موفقیت تحصیلی
معدل دوره لیسانس	۰/۱۵۱	۰/۰۲۳	۲/۸۴۰ ۰/۰۱۵	تحصیلات پدر	۰/۰۱۹	۰/۱۵۱	۲/۳۵۹*	
قبولی در کارشناسی ارشد و دکتری	۰/۱۰۳	۰/۰۱۱	۱/۳۸۸ ۰/۲۲۷	--	--	--	--	
معدل کتبی دیپلم	۰/۲۷۳	۰/۰۷۵	۹/۱۵۸** ۰/۰۰۰	تحصیلات مادر	۰/۰۲۴	۰/۱۵۰	۲/۲۵۸*	

جدول شماره (۳) رابطه رفتار ورودی شناختی (نمرات مواد آزمون سراسری) با موفقیت تحصیلی

نتایج	R	R ²	F.SigF.	متغیرهای معنی دار شده	سطح معنی داری	ضریب ورود در معادله	t	موفقیت تحصیلی
						β	محاسبه شده	
معدل دوره لیسانس	۰/۵۲۵	۰/۲۷۵		- شیمی	۰/۰۰۱	۰/۲۱۳	۳/۲۲۷**	
			۱۳/۶۲۲**	- زمین شناسی	۰/۰۰۲	۰/۱۵۱	۳/۱۲۵**	
			۰/۰۰۰	- زبان	۰/۰۲۴	۰/۱۴۷	۲/۲۶۴*	
				- عربی	۰/۰۰۰	۰/۲۴۲	۳/۷۶۴**	
قبولی در کارشناسی ارشد و	۰/۲۸۴	۰/۰۸۱	۳/۱۲۶**	- زمین شناسی	۰/۰۰۱	۰/۱۸۲	۳/۳۵۵**	
دکتری			۰/۰۰۱	- زبان	۰/۰۵	۰/۱۴۵	۱/۹۶۴*	

جدول (۴) : نتایج حاصل از گرسیون میزان رابطه علاقه (تعداد تکرار، الویت انتخاب)

نتایج	R	R-Square	Std error	F.	موفقیت تحصیلی
				Sig.F	
معدل دوره لیسانس	۰/۰۸۱	۰/۰۰۷	۱/۴۳۳۳	۰/۹۸۰	
				۰/۴۰۲	
قبولی در کارشناسی ارشد و دکتری	۰/۹۵	۰/۰۰۹	۰/۵۸۶۵	۱/۳۲۸	
				۰/۰۲۶۵	

۴- نقش علاقه در موفقیت تحصیلی

همانطور که قبلاً اشاره گردید، اولویت انتخاب و تعداد دفعات انتخاب رشته کشاورزی در آزمون سراسری، شاخص علاقه در نظر گرفته شده است. با توجه به اینک ۸۲ درصد از دانشجویان مورد مطالعه رشته کشاورزی را در اولویت ۵۰ به بالا انتخاب نموده و تعداد دفعات انتخاب رشته کشاورزی به وسیله آنها کمتر از ۵ تکرار بوده است. همانطور که جدول (۴) نیز نمایش می‌دهد، درصد تبیین موفقیت تحصیلی بسیار اندک و حدود $R^2 = 0/007$ در رابطه با معدل لیسانس و $R^2 = 0/009$ در رابطه با قبولی کارشناسی ارشد می‌باشد. بنابراین می‌توان قضاوت کرد که علاقه دانشجویان در بدو ورود به دانشکده کشاورزی کم بوده است. رابطه علاقه به رشته کشاورزی و موفقیت تحصیلی در تحقیقات نوکسل و چیک (Noxel & cheek, 1988) و آرینگتون و چیک (Arington & Cheek, 1998) مورد تأیید قرار گرفته است. هر چند رندل و همکاران (Rendell, et. at., 1993) در تحقیق خود نتیجه‌گیری نموده است که از بین متغیرهایی چون تجارب قبلی کشاورزی، عضویت در FFA، معدل نمرات درسی، وضعیت اقتصادی و اجتماعی، علاقمندی به رشته کشاورزی بر موفقیت تحصیلی دانشجویان تاثیر ندارد.

۵- رابطه ویژگیهای شخصیتی، تبار اجتماعی، رفتار ورودی شناختی و علاقه با موفقیت تحصیلی

نتایج حاصل از رگرسیون، رابطه بین ویژگیهای شخصیتی، رفتار ورودی شناختی، تبار اجتماعی و علاقه با معدل دیپلم و معدل لیسانس در جدول شماره (۵) نشان داده شده است. همانطور که ملاحظه می‌گردد متغیرهای فوق $3/38$ درصد موفقیت تحصیلی (معدل دیپلم) و $4/26$ درصد معدل لیسانس را تبیین می‌نماید. ضمناً رفتار ورودی شناختی و تبار اجتماعی در گام اول توان ورود به معادله رگرسیون را داشته است. به عبارت دیگر نمرات دانشجویان در آزمون سراسری اهمیت زیادتری در موفقیت تحصیلی دانشجویان کشاورزی دارد.

پیشنهادات

۱- با توجه به حد پائین علاقه دانشجویان کشاورزی که نتایج تحقیق حاضر نشان داد، ترتیبی اتخاذ شود که دانشجویان با علاقمندی بیشتری پای باین مرکز آموزشی بگذارند. در این رابطه پیشنهاد این است که جایگاه مناسبی برای معرفی رشته کشاورزی در دوره دبیرستان پیش‌بینی شود و همراه با دستورالعمل‌های مناسب، مشاوران و راهنمایان تحصیلی دوره‌های متوسطه و دبیرستانی را آموزش دهیم که اطلاعات لازم در رابطه با ویژگی‌های کشاورزی را به دانش‌آموزان بیاموزند.

۲- با توجه به اینکه آزمون ورودی به ویژه برای دروسی چون شیمی، زمین‌شناسی، عربی، زبان در تحقیق حاضر سهم قابل توجهی از موفقیت تحصیلی دانشجویان کشاورزی را به خوداختصاص داده است، پیشنهاد می‌گردد در مواد امتحانی و ضرایب آن مطالعات دقیق‌تری صورت گیرد و با صلاحدید صاحب‌نظران آموزش کشاورزی آزمونهای ورودی طراحی گردد. بطور کلی هر چند برخی عوامل اجتماعی و شخصیتی نقش خود را در موفقیت تحصیلی دانشجویان کشاورزی نشان نداد، ولی به منظور توجه بیشتر به درون‌مایه‌های داوطلبان کشاورزی و سنجش قدرت درک و فهم و توانشهای روان - حرکتی و سایر عوامل اجتماعی و شخصیتی پیشنهاد می‌گردد آزمونهای ورودی براساس قابلیت‌های لازم در رشته کشاورزی تدوین گردد. با این هدف که این آزمون‌ها از نظر فردی به استعدادها، معلومات و علاقه داوطلبان، از نظر اجتماعی شایستگی‌های مورد نیاز جامعه و حتی از نظر ویژگی‌های شخصیتی خصوصاتی که قابلیت سازگاری و تطبیق با رشته کشاورزی را دارند متوجه باشد.

۳- هر چند به دلیل تعداد کم دیپلمه‌های کشاورزی بررسی دقیق از نظر متغیرها مورد نظر روی این دانشجویان صورت نگرفت ولی از آنجا که تحصیل در رشته کشاورزی نیاز به تجربه قوی در زمینه کشاورزی دارد، لذا پیشنهاد می‌گردد برای دیپلمه‌های کشاورزی اولویت خاصی در نظر گرفته شود.

جدول شماره (۵) تعیین سهم هر یک از متغیرهای ویژگیهای شخصیتی، رفتار ورودی شناختی، تبار اجتماعی و علاقه در موفقیت تحصیلی

t محاسبه شده	ضریب ورود در معادله β	سطح معنی داری	متغیرهای معنی دار شده	F.SigF.	R ²	R	نتایج موفقیت تحصیلی
۱۰/۶۷۵**	۰/۵۲۶	۰/۰۰۰	رفتار ورودی شناختی	۲۹/۲۱۹** ۰/۰۰۰	۰/۲۶۴	۰/۵۱۴	معدل دوره لیسانس
۴/۴۶۹** ۲/۵۹۲*	۰/۲۴۹ ۰/۱۴۳	۰/۰۰۰ ۰/۰۱۰	رفتار ورودی شناختی تبار اجتماعی	۵/۷۸۹** ۰/۰۰۰	۰/۰۶۷	۰/۲۵۸	قبولی در کارشناسی ارشد و دکتری
۱۲/۹۶۴** ۲/۳۳۰*	۰/۵۸۹	/۰۰۰	رفتار ورودی شناختی	۵/۰۰۴** ۰/۰۰۰	۰/۳۸۳	۰/۶۱۹	معدل دیپلم

منابع مورد استفاده

- آقا زاده، ا. (۱۳۷۷). اصول حاکم بر گزینش دانشجو در برخی از ممالک موفق جهان، سازمان سنجش آموزش کشاورزی، ص ۱۳ تا ۸۵.
- بنی طاهری، ه. (۱۳۷۸). بررسی رابطه تیپ‌های شخصیتی و سطوح خلاقیت. پایان‌نامه کارشناسی‌ارشد. دانشگاه آزاد اسلامی. پورکاملی، م. (۱۳۷۲). تاثیر آموزش ریاضی در قبولی آزمون سراسری دانشگاه‌های کشور، سازمان سنجش آموزش کشاورزی، ص ۱۳.
- پهلویان، ا.، فرزاد سیر، ک. و اقبالیان م. (۱۳۷۹). بررسی عوامل روانی - اجتماعی و آموزش موثر بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان شاهد دبستان همدان، فصلنامه اندیشه و رفتار، مجله روانپزشکی و روانشناسی بالینی سال ششم شماره ۲۱، ص ۶۸ تا ۷۸.
- حجازی، ی. (۱۳۶۸). علل گرایش دانشجویان رشته کشاورزی. مجله علوم کشاورزی ایران، جلد ۲۰، شماره ۱ و ۲ خیر، م. (۱۳۷۶). بررسی رابطه برخی از شاخص‌های طبقه اجتماعی با پیشرفت تحصیلی در گروهی از دانش‌آموزان سال اول دبیرستان نظام جدید، مجله علوم اجتماعی و انسانی دانشگاه شیراز. شماره دوم، ص ۱۲ تا ۷۶.
- خدایاری، د. (۱۳۷۹). طراحی الگویی جهت پیش بین عملکرد تحصیلی دانشجویان رشته فنی و مهندسی دانشگاه تهران، پایان‌نامه کارشناسی‌ارشد، دانشکده علوم تربیتی دانشگاه تهران.
- سیل‌سیپور، ح. (۱۳۷۹). بررسی رابطه تیپ‌های شخصیتی با انتخاب رشته تحصیلی و پیشرفت تحصیلی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی.
- کریمی، ی. (۱۳۷۴). روان‌شناسی شخصیت، چاپ اول، تهران. نشر ویرایش.
- کیامنش، ع. و نوری، ر. (۱۳۷۶). سومین مطالعه بین‌المللی ریاضیات و علوم TIMSS ریاضیات در دوره ابتدائی، تهران، سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی وزارت آموزش و پرورش، ص ۱۲۰.
- فتحی، ط. (۱۳۷۴). بررسی ویژگی‌های شخصیتی دانشجویان هنری، پایان‌نامه کارشناسی‌ارشد روانشناسی، دانشگاه تهران.
- لاکهید، مارسن اس و ورسپور، آدریان. ۱۳۷۱. توسعه کمی و بهبود کیفی آموزش ابتدائی در کشورهای در حال توسعه، ترجمه سجادیه و علیزاده. تهران. انتشارات مدرسه، ص ۱۱۰.
- متین، ب. (۱۳۷۵). بررسی جنبه‌های شخصیتی دانشجویان پرستاری و ارتباط آن با موفقیت تحصیلی آنان، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، ص ۶۶ تا ۷۰.
- هادالایوس، م. (۱۳۶۹). پیشرفت تحصیلی افتراقی از دیدگاه جامعه‌شناسی آموزش و پرورش، ترجمه امان‌اله صفوی. فصلنامه تعلیم و تربیت، شماره ۲۲. ص ۵۹ تا ۷۷.
- Arrington, L. R. & Cheek, I. G. (1990., SAE scope and student achivement in agribusiness and natural rescourse education, Journal of Agricultural Education 31(2), 55-61.
- Byler, B. L. (1987). A study of undergraduate students enrolled in agriculture majors of teenesse University technical report. Tenesse Technological Universities Cookeville, College of Agriculture and Home Economics.
- Costa, P. T. & McCrae, R. R. (1992). Revised NEO personality inventory (NEO-PI-R) and NEW Five factor Inventory (NEO-FFI) professional manual, oedssa fl: psychological assessment resources.
- Dlamini, B. M. (1995). The relationship between home and school related variable and performance in agricultural educational extension. Journal of Agricultural Education. 2(1): 59-64.
- Dunkelberger, J. E. (1982). Higher education in agriculture student at southern land - grant university, Auburn university, Southern cooperative series bulletin 270.
- Duyne, M. (1988). School success and social class. Development Psychology P. A. Sept. P. 203.
- Doran, M. & Bouillon, M. & Smith, c. (1991). Dererminators of student performance in accounting priniples. Issues in accounting education, 14, 84.
- Entwistle, N. (1988). Motivation & Learning strategies. Education and child psychology, 5(3), 5-20.

- Fuller, B. (1982). School effects in the third world. *Review of Educational. Research*, 57 (3): 255-292.
- Green, A. & Peters, T. J. & Webster, P. J. (1991). An assessment of academic_performance and personality. *Med. Education* 25(4): 345-348.
- King, L. & Kotrlid, J. W. (1995). Reference of the general education, core curriculum to carrer goals of college of agriculture student, *Journal of Agricultural* Vol 30(3): P. 26-33.
- Kerlinger, F.N. (1964). *Foundations in behavioral research*. New Yourk: Holt, Rhinehart, and Winston, Inc. 359-374.
- Noxel, S. & Cheek, J. G. (1988). Relationship of supervised occupational experience scope to student achievement in ornamental horticultural, *Journal of the American Association of Teacher Education in Agriculture* 29(4), 24-30.
- Post, D. (1990). The social demand for education in peru, student choices and state autonomy, *Sociology of Education*, vol 78. P. 194.
- Randell, R. S. & Arrington, L. R. & Cheek, J. C. (1993). The relationship of supervised agricultural in practical skills in agricultural science journals of agricultural education, 34(1).
- Rood, D. (2004). scholaslic success available at [www, google. Com](http://www.google.com).
- Wild, G. C. & Skipper, B. I. (1991), Comparing examination scores and personality type of student from three classes academic, *Med.* 66 (9): 561-562.

Factors Contributing to the Students' Selection for Agricultural College

Y. Hedjazi¹

Abstract

The relationship between a student's educational major and his individual characteristics, personally traits and social behavior (Which in turn determine an individual student's success) make one think more seriously of the way students are selected for entry into higher education and further studies. The purpose of this study is to investigate the relationship between four variables (Cognitive entry behavior, personality traits, social origin and interest) as effective factors in agriculture student's selection and their educational success in his studies. The sample consisted of 655 students who had entered college of agriculture of Tehran University during the years 1990-1999. High school grade point average, the final grade point average, passing M.S. entrance exam, were selected as indicator of success in this study. The results showed that father's education, to be a more effective factor in school's success of agricultural students as compared with other factors in social origin. Fathers' residence (rural versus urban) and occupation (farmer versus non-farmer) did not effect school's success. Personality traits based upon NEO questionnaires did have any effect either. Interest in major did not contribute to students' success. This finding which is contrary to general finding by others' can be explained with regard to low interest in agriculture major by students. Among the entrance exam test subjects such as English as a second language, Arabic, Chemistry and Geology were more effective. Among the variables such as cognitive entry behaviors, social origin, interest and personality traits, cognitive entry behaviors (entrance exam) had more effect on B.S. grade points average and acceptance of the student for M.S. and Ph.D. degree programs.

Keywords: Personality traits, Social origin, Cognitive entry behavior, School success, Entrance exam

---

¹ Associate Professor of Agricultural Extension and Education. Tehran University.

Email: yhejazi@ut.ac.ir